

10 anys de 22@: el districte de la innovació

Índex

01	Resum executiu	2
02	Introducció	4
03	Antecedents	5
04	Objectius i accions	7
05	Dades activitat 22@:10 anys després	12
06	22@ com a model de referència	18

01 Resum executiu

10 anys de 22@

Des de l'any 2000 al 31 de desembre de 2010

- ✓ Renovació d'aproximadament el 65% de les àrees industrials del Poblenou.
- ✓ 117 plans aprovats definitivament, dels quals 78 (el 66,7%) han estat promoguts pel sector privat.
- ✓ El conjunt de plans aprovats inclouen 2.830.596 m² de sostre, 136.837 m² de sòl d'equipaments, 119.720 m² de sòl per a espais lliures i prop de 3.000 habitatges amb algun règim de protecció pública.
- ✓ Vuit zones verdes públiques que sumen 21.898 m² i 6.724 m² estan en construcció i 25.490 en projecte.
- ✓ Construcció de 82.137 m² de sostre sobre rasant per equipaments (exemples: Ca l'Aranyó / Universitat Pompeu Fabra, L'edifici Mediacomplex, Can Jaumandreu, CEIP Llacuna)
- ✓ Ordenació del 70% dels habitatges protegits previstos. Construïts 892 habitatges i en construcció 521 que suposen un total de 1.413 i compten amb llicència concedida 107 habitatges més.
- ✓ Aquests 1.520 habitatges, més els 521 amb gestió aprovada habitatges suposen el 51% dels 4.000 previstos a la Modificació del Pla General Metropolità.
- ✓ Llicències per un total de 1.323.000 m² de sostre, dels quals 908.000 m² ho són sobre rasant i 415.000 m² sota rasant. La distribució d'aquest sostre és d'un 70% per a usos d'activitats econòmiques, d'un 18% per a habitatge i un 12% per a equipaments.
- ✓ 5.063 metres lineals de nous col·lectors, 50 galeries construïdes i 3 en execució.
- ✓ 12.700 metres lineals de carrers refets, del total de 37 km.
- ✓ 10 universitats amb més de 25.000 estudiants.
- ✓ 12 centres de R+D i de transferència tecnològica.
- ✓ 1.502 empreses instal·lades entre 2000 i 2010, sense tenir en compte les empreses dels sectors comerç, hostaleria, construcció, activitats immobiliàries, agències de viatges i oficines bancàries.
- ✓ El 74,2% de les 1.500 empreses (1.114) es dediquen a activitats considerades @.
- ✓ 44.600 treballadors en aquestes 1.502 empreses, dels quals 32.300 es dediquen a activitats @.
- ✓ Un volum de negoci d'aproximadament 6.000 milions d'euros de les empreses que desenvolupen la seva activitat dins de l'àmbit geogràfic del 22@Barcelona.
- ✓ 1 de cada 2 empreses (54%) forma part o està relacionada amb algun dels cinc *clusters* del districte 22@Barcelona (TIC, Media, Tecnologies Mèdiques, Energia i Disseny).

Promoció econòmica

- ✓ De mediana, el 72,5% dels treballadors de les empreses@ del districte són titulats universitaris.
  - ✓ Una de cada dues empreses instal·lades al 22@Barcelona tenen entre les seves plantilles més del 50% del personal amb titulació universitària.
  - ✓ L'Edifici MEDIA-TIC veurà la llum durant el 2010, amb l'objectiu de ser un pol del 22@ en quan a activitats de divulgació i networking.
  - ✓ Noves línies de treball com el *Cluster* d'Educació Superior i el *Cluster* de Multilingüisme vinculat a la Casa de les Llengües.
  - ✓ El *cluster* del disseny, liderat conjuntament amb Barcelona Centre de Disseny (BCD), durant l'any 2009 va ser reconegut pel Ministeri d'Indústria (MITYC) com a AEI (Agrupació Empresarial Innovadora).
  - ✓ 22@Barcelona és un dels Models de Referència tant per la Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP) així com de la Xarxa Mundial de Clusters (TCI)
  - ✓ En el primer trimestre de l'any 2010, el 22@Barcelona ha acompanyat 90 empreses en la seva instal·lació al districte. Aquestes empreses han ocupat un total de 29.423 m2 i s'han creat 16.000 m2 destinats a la nova instal·lació d'empreses.
  - ✓ Durant l'any 2010 s'instal·laran noves empreses com són National Geographic, Aenor, Marcus Evans, Quantum Solutions, Bassat Ogilvy, CMT o Telefónica.
  - ✓ De les empreses situades al 22@ un 53% creu que millorarà el context econòmic general el proper any, mentre que un 67% creu que la situació de la seva empresa millorarà el proper any.
-

02

Introducció

El projecte 22@Barcelona es va iniciar com una oportunitat única per recuperar la vocació productiva del Poblenou i crear una important polaritat científica, tecnològica i cultural que converteixi Barcelona en una de les principals plataformes d'innovació i economia del coneixement d'àmbit internacional.

Amb aquesta idea, Barcelona està transformant el barri industrial del Poblenou, que durant més de cent anys fou el seu principal motor econòmic, en un nou model d'espai de coneixement que promou la col·laboració i les sinèrgies entre la Universitat, l'Administració i l'Empresa amb l'objectiu d'afavorir el desenvolupament de la cultura del talent i del coneixement.

El barri de Poblenou està situat al districte de Sant Martí, que acull en un mateix territori el passat i el futur de Barcelona. Aquesta combinació es reflecteix especialment en la transformació de aquest antic Poblenou industrial en el nou districte tecnològic 22@. Aquest projecte suposa barrejar l'activitat econòmica (empreses i oficines) amb la formativa (campus universitaris) i la residencial (reurbanització dels carrers i construcció d'habitatges). Una iniciativa batejada com a ciutat compacta que vol ser el referent de la Barcelona del futur. Així, el districte 22@Barcelona aposta per un model urbà d'alta qualitat, compacte, mixt i sostenible, perquè la ciutat resultant és més equilibrada, més híbrida, ecològicament més eficient, amb més força econòmica i més cohesionada.

Altres projectes que han canviat i canviaran la fisonomia del districte són la prolongació de l'avinguda Diagonal fins al recinte del Fòrum, la remodelació de la plaça de les Glòries, la semicobertura de la Gran Via i la urbanització del litoral, de la Vila Olímpica al Besòs.

Es planteja un model de ciutat compacta i diversa, que davant un model d'especialització del territori per usos –industrials– aposta per la mixtura que afavoreix la cohesió social i propicia un desenvolupament urbà i econòmic més equilibrat i sostenible. Així les activitats productives conviuen amb centres d'investigació, formació contínua i transferència tecnològica, habitatges i comerç, en un entorn d'elevada qualitat, que fa compatible la densitat amb una dotació equilibrada d'espais lliures i equipaments.

A través del planejament urbanístic, el projecte 22@ Barcelona ofereix un sistema d'incentius que afavoreixen la presència en el sector de les denominades activitats @, que són aquelles que utilitzen el talent com a principal recurs productiu. Tenen en comú ser activitats eminentment urbanes, intensives en l'ús de l'espai i de les tecnologies de la informació i la comunicació i denses en llocs de treball qualificats.

Des de l'inici del projecte l'any 2000 fins al 2005, la societat municipal 22@Barcelona ha portat a terme un projecte de renovació urbana que ha suposat la creació d'un entorn divers i equilibrat on les empreses més innovadores conviuen tant amb centres de recerca, de formació i de transferència de tecnologia com amb comerços, habitatges i zones verdes, que afavoreixen el dinamisme social i empresarial.

Després d'aquesta fase d'impuls de la renovació urbana, 22@Barcelona ha iniciat una nova etapa d'intensa renovació econòmica i cultural: s'hi estan duent a terme prop de quaranta projectes dirigits a crear àrees d'excel·lència europea en diversos sectors en què Barcelona pot assolir un lideratge internacional, com ara el sector audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), les tecnologies mèdiques, l'energia o el disseny, mitjançant la concentració en el territori d'empreses, organismes públics i centres científics i tecnològics de referència en aquests àmbits estratègics de coneixement anomenats *clusters*.

Promoció econòmica

El *cluster* és una de les opcions més competitives de desenvolupament que consisteix, bàsicament, en l'agrupació d'actors (universitats, centres tecnològics i de recerca, empresa, administració i recursos financers privats i públics) interessats a treballar conjuntament per trobar sinèrgies en un determinat sector econòmic. 22@Barcelona dona als *clusters* l'oportunitat de créixer en el seu hàbitat natural, la ciutat. Gràcies a això, 22@Barcelona impulsa la modernització urbana i el progrés social del districte i de la ciutat.

Aquestes àrees d'excel·lència permeten crear un model d'innovació dinàmic basat en el concepte de la "triple hèlix", que potencia la confluència d'Administració, Universitat i Empresa amb la finalitat que les sinèrgies generades entres aquests agents estratègics incrementin la competitivitat del sistema productiu i col·laborin en la creació, creixement i consolidació de l'ocupació de qualitat.

22@Barcelona participa activament en la promoció econòmica del districte de la innovació i en la projecció internacional de la seva activitat empresarial, científica i docent, liderant diversos projectes i oferint a les empreses diversos serveis de suport.

03

Antecedents

El nucli inicial del Poblenou correspon a l'antic barri del Taulat (paraula que significa "peça de terra de conreu") i ocupa la part baixa més propera al mar del districte actual i de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals. Durant molts segles va ser una zona d'aiguamolls, amb llacunes envoltades de joncs, un paisatge que encara evoquen els noms dels carrers de la Llacuna i de Joncar.

L'abundància d'aigua, les grans extensions i el seu baix preu van afavorir, al llarg del segle XVII, la instal·lació dels primers prats d'indianes. Després van arribar els vapors, desplaçats posteriorment per l'electricitat, amb indústries de tota mena: olis, vins, tèxtils, metall, gas, maquinàries, mosaics, arts gràfiques, pintures, plàstics, alimentació... Al final del segle XIX el Poblenou era el territori amb més concentració industrial del país, fins el punt que va ser qualificat com el "Manchester català".

El primer nucli urbà es va construir al voltant de la plaça de Prim i el segon, conegut també per barri de la Plata, a la zona de Wad-Ras (actual Ramon Turró). Al llarg del segle XX el Poblenou es va consolidar com a barri residencial, obrer i industrial, amb un important augment demogràfic i l'aparició d'importants nuclis de barraques com el Somorrostro, Pequín i Transcamentiri, alguns dels quals no van desaparèixer fins passada la segona meitat del segle XX.

A partir dels anys 60 es produí un intens procés de desindustrialització i el consegüent alliberament de grans solars, aviat ocupats de nou per empreses de transports, tallers i magatzems. Amb els Jocs Olímpics de 1992 s'inicià la gran transformació del barri, que va prendre un nou impuls amb el projecte 22@ que es desenvolupa a banda i banda del nucli tradicional del Poblenou.

22 ARROBA BCN, S.A. fou constituïda el 10 de novembre de 2000, prèvia autorització de la seva constitució i Estatuts per part del Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament (en endavant l'Ajuntament) en la sessió de 21 de juliol de 2000. L'objecte de la Societat és el desenvolupament i l'execució de tota mena d'actuacions urbanístiques referides a les àrees industrials i productives de la ciutat de Barcelona amb qualificació urbanística 22@ i vinculades, tant pel que fa al planejament com a la seva gestió, projecció i execució; la planificació, promoció, disseny, construcció i gestió d'infraestructures, serveis urbans, equipaments i espais públics; i la promoció nacional i internacional de les àrees

Promoció econòmica

industrials i productives referides, així com l'impuls per la creació d'empreses i activitats vinculades a les tecnologies de la informació i les comunicacions.

Per a complir amb el seu objecte social, 22@Barcelona pot desenvolupar les següents activitats:

- Redactar directament o mitjançant contractació de tercers projectes d'urbanització, edificació i obra civil, adjudicar les obres corresponents, dirigir i controlar la seva execució i recepcionar-les.
- Redactar instruments de planejament i de gestió urbanística.
- Executar el planejament urbanístic aprovat per l'Ajuntament per qualsevol dels sistemes d'actuació previstos legalment i subscriure els convenis urbanístics, podent resultar beneficiaris de les quotes d'urbanització que eventualment puguin aprovar-se.
- Adquirir, transmetre, constituir, modificar i extingir tota classe de drets reals i personals sobre béns mobles i immobles que autoritzi la legislació vigent.
- Actuar com a beneficiària d'expropiacions.
- Subscriure convenis amb els organismes competents que puguin col·laborar, per raó de la seva competència, en l'optimització de la gestió.
- Vendre, si és necessari anticipadament, els solars resultants de l'ordenació urbanística.
- Gestionar els serveis implantats fins que no siguin formalment assumits per l'entitat corresponent.
- Gestionar processos d'adjudicació en règim de concessió d'instal·lacions i equipaments.
- Rebre ajuts i subvencions i accedir al mercat de capitals a través de les operacions de préstec o qualsevol modalitat de captació de recursos.
- Intervenir, participar, organitzar, desenvolupar i gestionar totes aquelles activitats mercantils relacionades amb l'objecte social, sigui des d'una perspectiva financera com immobiliària, hipotecària i registral, tant per compte propi o aliè.
- Promoure tota mena d'accions destinades a divulgar les possibilitats de les àrees industrials de la ciutat de Barcelona i a atreure i estimular la implantació d'empreses i activitats econòmiques.

Per Decret d'Alcaldia de data 19 de març de 2001, l'Ajuntament va encarregar a la Societat 22@ Barcelona la realització de les actuacions incloses en l'àmbit territorial determinat per la Modificació del Pla General Metropolità per a la renovació de les àrees industrials del Poblenou, districte 22@Barcelona.

Per altra banda, el Plenari del Consell Municipal en sessió del dia 22 de març de 2002 va encarregar a 22@Barcelona la gestió i administració de tots els sòls i aprofitaments urbanístics dins l'àmbit 22@.

04 Objectius i accions

La Modificació del Pla General Metropolità per a la renovació de les àrees industrials del Poblenou, més coneguda com a Pla 22@, es va aprovar definitivament el 27 de juliol de 2000. El Pla 22@Barcelona permet reinterpretar en clau actual la funció dels antics teixits industrials del Poblenou i crear les condicions i els incentius adequats per a afavorir la renovació urbana del sector i la localització de nous llocs de treball qualificats i d'activitats productives intensives en coneixement.

El Pla 22@Barcelona modifica les característiques de la regulació de la zona industrial 22@ del Poblenou mitjançant una nova clau urbanística, 22@, que regula els usos i la intensitat d'edificació de la nova subzona, defineix una nova qualificació d'equipaments –els anomenats equipaments 7@–, crea nous estàndards per a la reurbanització completa del sector, estableix els drets i deures dels propietaris de sòl i determina les formes i mecanismes de planejament derivat per desenvolupar la transformació. El Pla Especial d'Infraestructures del Poblenou (PEI), que concreta les previsions del Pla 22@Barcelona per a les diferents xarxes d'infraestructura i de servei, va ser aprovat el 27 d'octubre de 2000.

El 24 de novembre de 2006 es va aprovar definitivament la “Modificació del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic del Districte de Sant Martí – Patrimoni Industrial del Poblenou pel que s'incorporen a l'ordenació les preexistències urbanes al sector. El Pla Especial de protecció afegeix 68 nous elements i edificis industrials als 46 ja protegits, posant encara més de manifest que l'eixample del Poblenou té forma urbana pròpia i diferent al de l'eixample central.

El procés de transformació de les àrees industrials del Poblenou es concreta en tot un seguit d'actuacions que s'han anat posant en marxa al llarg dels deu anys d'existència del projecte. Actuacions que, a mig termini, garanteixen canvis substancials de millora en l'entorn físic, en la presència i tipologia d'empreses i institucions al territori i, en conseqüència, en el tipus de relació que s'estableix entre les persones que hi conviuen.

04.1 URBANISME

Planejament

Amb l'objecte de permetre un millor ajust dels diversos programes funcionals en el seu entorn urbà i de no produir incidències traumàtiques en els usos i funcions actuals, la Modificació del Pla General Metropolità 22@ no determina des de l'origen l'ordenació detallada i precisa de cada part del territori, sinó que es remet al planejament derivat per a concretar i especificar l'ordenació de cada àmbit de transformació.

La Modificació delimita, inicialment, sis àrees, que es desenvolupen per iniciativa pública. 22@Barcelona elabora la redacció d'aquest planejament en estreta col·laboració amb el sector d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona. Es pretén que aquestes sis àrees configurin els nous elements d'estructura urbana i actuïn de motors en la transformació del barri, possibilitant la implantació d'activitats que puguin jugar un paper estratègic en la creació de noves dinàmiques del sector.

Les sis àrees –Llull Pujades Llevant, Perú–Pere IV, Campus Audiovisual, Parc Central, Eix Llacuna i Llull Pujades Ponent– tenen un àmbit agregat de 925.482 m² de sòl i representen el 47% de l'àmbit total de transformació.

Promoció econòmica

La Modificació del Pla General Metropolità 22@ preveu, així mateix, que els altres àmbits de planejament no inclosos en aquestes sis àrees es puguin desenvolupar per iniciativa privada o pública. Preveu diferents tipus de plans: plans d'illa, plans de parcel·les de més de 2.000 m², plans d'edificis industrials consolidats, plans d'edificis d'interès i plans de fronts consolidats d'habitatges.

L'objectiu principal de 22@Barcelona, en aquests tipus d'actuacions, és assegurar que les ordenacions proposades i aprovades responguin als objectius formulats en el Pla 22@.

En aquest sentit, 22@Barcelona impulsa la transformació de sectors prioritaris, orienta i assisteix les iniciatives privades i els equips redactors durant l'elaboració dels plans, subscriu els convenis urbanístics pertinents, tramita els instruments resultants i impulsa directament aquells àmbits estratègics on la col·laboració públicoprivada és imprescindible per possibilitar la transformació.

La Modificació té com a principals objectius:

- a. **Conservar el caràcter general del Poblenou com un barri de carrers urbans (carrers antics, passatges i carrers d'eixample).**
- b. **Identificar i protegir els edificis i conjunts més rellevants del patrimoni arquitectònic i urbanístic de l'àmbit delimitat.**

De la situació actual amb 12 elements catalogats, es passa a un total de 65 elements amb algun tipus de protecció patrimonial i 492 edificis amb protecció urbanística; si afegim els edificis que hauran de respectar criteris formals de façana, el 78% dels fronts de carrer disposaran d'algun tipus de protecció o mecanisme de control que garanteixi o bé la seva conservació o bé la bona integració paisatgística en el conjunt dels fronts edificats d'aquest àmbit del Poblenou antic.

- c. **Afavorir les actuacions de rehabilitació en front a la substitució.**

Gestió urbanística i patrimonial

En matèria d'execució del planejament, 22@Barcelona impulsa, redacta, tramita, segueix i gestiona els instruments de gestió urbanística previstos en els àmbits d'actuació delimitats pel planejament. En els primers anys del projecte 22@, bona part dels plans aprovats eren d'iniciativa pública i preveien la gestió en àmbits d'actuació també per iniciativa pública, la majoria dels quals ja van ser aprovats i estan o executats o en fases d'execució molt avançades. En els darrers anys han anat en augment les promocions d'iniciativa privada, que ha presentat a tràmit propostes de planejament i de gestió que s'han tramitat i estan en fases d'execució diverses.

En qualsevol cas, l'impuls de l'execució del planejament urbanístic té com a conseqüència immediata i necessària la materialització de les transformacions en els ordres físic, jurídic, econòmic i social, generant i imposant expectatives i obligacions, beneficis i càrregues, drets i deures. La tasca més específica de la gestió urbanística és l'exigència del compliment de les diverses obligacions, càrregues i deures urbanístics: cobrament de quotes, pagament d'indemnitzacions a afectats, trasllats d'activitats, real·lotjament de residents, enderroc d'edificis, sanejament de sòls, cessions obligatòries i gratuïtes d'equipaments, espais lliures i aprofitament públic i habitatge de protecció, pagament de costos d'urbanització i de dotació d'infraestructures, entre d'altres.

Promoció econòmica

Infraestructures

Adicionalment, la Modificació del Pla General Metropolità preveu la dotació en el sector de noves infraestructures, adequades als requeriments urbanístics, socials, econòmics i medi ambientals actuals, atenent als criteris de sostenibilitat i prestació de serveis en règim de competència. Es determina un nou estàndard d'urbanització que supera àmpliament el model clàssic i concreta, a través del Pla Especial d'Infraestructures del Poblenou els elements bàsics i les característiques principals que han de reunir les diferents xarxes d'infraestructura i servei.

El Pla Especial d'Infraestructures preveu la nova urbanització del sector (37 km de carrers), determina les càrregues d'urbanització i les necessitats per a cada servei i dóna una solució integral que considera de nou el paper dels espais públics i els espais privats comunitaris com a suport de les infraestructures.

Per tal de garantir la disponibilitat dels nous serveis, tant a les illes que es transformen com als edificis preexistents i als fronts consolidats d'habitatges, el Pla Especial d'Infraestructures (PEI) estableix la tesi bàsica d'avançar-se al desenvolupament edificatori previst en el planejament. Amb aquestes premisses, el programa d'execució distingeix dos tipus d'actuacions que responen a una lògica tècnica, operativa i temporal diferent: les actuacions estructurants, que representen el 30% del total i que s'executen amb un temps propi, independent del desenvolupament urbanístic, i amb la major velocitat compatible amb l'activitat actual del Poblenou, i les actuacions subordinades, que tenen uns ritmes més compassats amb el procés de maduració immobiliària del sector.

Promoció econòmica

04.2 DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC

Promoció de *clusters* i articulació de les Plataformes Público-Privades

L'any 2004, amb la voluntat potenciar i posar en valor la transformació física (urbanística i d'infraestructures) del districte 22@Barcelona, es van endegar polítiques de promoció d'activitat econòmica centrades en sectors emergents en els que Catalunya té el potencial d'assolir una posició competitiva a nivell internacional: els sectors Media, tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), tecnologies mèdiques i l'energia. L'any 2008 es va iniciar una nova línia d'acció en un cinquè sector estratègic i rellevant per al desenvolupament econòmic del país i, concretament, de Barcelona: el sector del disseny.

Aquestes àrees d'excel·lència promogudes, també anomenades *clusters*, tenen l'objectiu de millorar la capacitat innovadora de les empreses a través de la creació d'entorns productius que concentrin la presència d'empreses, institucions, agències públiques, universitats i centres de R+D+i de referència en cada sector. En aquests, es fomenta la cultura emprenedora, s'ofereixen serveis de valor afegit, eines i infraestructures per al desenvolupament competitiu i creixement a les empreses i es promou la relació amb els projectes de negoci i de R+D+i més punters arreu del món.

Cadascun dels cinc *clusters* del 22@ estan en un moment de desenvolupament diferent en funció de les seves característiques i nivell de maduresa. Durant l'any 2010 es dona continuïtat als projectes endegats durant els anys anteriors i se'n generen de nous. La metodologia seguida per 22@Barcelona en tots els casos ha estat basada en establir una estreta relació amb una entitat gestora del *cluster* que aglutini el sector i tingui la missió, compartida amb 22@Barcelona, d'impulsar la competitivitat de les empreses.

Des de finals de 2007 i primera part de 2008 es van realitzar els plans estratègics dels *clusters* TIC, Media, Energia i Tecnologies Mèdiques. En el 2008 es van elaborar plans operatius per a implementar els plans estratègics i es va treballar el model de governança i de gestió de cada *cluster*.

Durant el 2009 es van seguir els plans d'acció ja iniciats del *cluster* moda- tèxtil i un exemple d'iniciativa de reforç de la competitivitat com és el *cluster* de serveis compartits (*Shared Services*), un subsector específic dins del *cluster* TIC. Pel que fa al *cluster* del disseny, liderat conjuntament amb Barcelona Centre de Disseny (BCD), durant l'any 2009 es va enllestir el pla estratègic, i ha estat reconegut pel Ministeri d'Indústria (MITYC) com a AEI (Agrupació Empresarial Innovadora).

22@Barcelona ha col·laborat en el passat en la creació dels centres sectorials de transferència tecnològica (CT) que són elements que exerceixen d'instrument entre la recerca (universitats) i les empreses. 22@Barcelona col·labora en la seva consolidació, com ara el Centre Innovació Barcelona Media pel sector Media i el CTIC (Fundació Barcelona Digital) pel sector TIC. Durant l'any 2009 es va donar recolzament en la creació i posada en marxa del Centre Tecnològic de Tecnologies Mèdiques (en procés, actualment, de definició del concurs públic a través del qual la Generalitat de Catalunya n'atorgarà la gestió) i la consolidació del recentment creat IREC (Institut de Recerca en Energia de Catalunya). En el marc del *cluster* de Tecnologies Mèdiques, també s'ha treballat en l'espai Health Innovation Building, un edifici que serà un equipament 7@ que actuarà com a nucli pel sector.

Aquesta àrea es reforçarà amb l'objectiu d'assumir la coordinació amb les Plataformes Público-Privades (PPP) en les que el Sector de Promoció Econòmica té presència. A tal efecte s'articularen 3 grans famílies amb l'objectiu de desenvolupar sinèrgies:

- Família A: Tecnologies Mèdiques, Agroalimentari, TIC i PPP Vinculades.
- Família B: Media, Disseny, Educació Superior i PPP Vinculades.
- Família C: Aeronàutica, Automòbil, Logística, Energia i PPP Vinculades.

Promoció econòmica

Cal destacar que durant l'any 2010 a part de l'impuls de projectes en els *clusters* madurs, es continuaran potenciant línies noves de treball com el *Cluster* d'Educació Superior i una nova línia de Multilingüisme vinculada a la Casa de les Llengües.

Per altra banda, el 22@ traspasarà know-how a altres àrees de la ciutat com la Zona Franca (*Cluster* Agroalimentari) o la Sagrera (planificant i integrant aquest nou pol de la ciutat).

L'Edifici MEDIA-TIC veurà la llum durant el 2010, amb l'objectiu de ser un pol del 22@ en quan a activitats de divulgació i *networking*.

Serà responsabilitat d'aquest departament el promoure la innovació dins els *clusters* i les plataformes publico privades. En aquest sentit es donarà continuïtat a programes iniciats com el Synergys (de connexió de la comunitat científica amb el teixit empresarial dels *clusters*), Demanda Sofisticada (de potenciació de la Compra Pública Innovadora) i el Urban Lab (d'utilització del 22@ com a plataforma de test per empreses i emprenedors).

Aterratge i acompanyament empresarial

L'any 2008, amb l'objectiu estratègic de reforçar el suport a les empreses que volien instal·lar-se al 22@, es va impulsar la iniciativa 22@PLUS, iniciativa que s'ha seguit desenvolupant al 2009 i 2010. El 22@PLUS és concepció com una proposta de valor de cara les empreses que estudien la seva possible implantació al districte i es compon d'un catàleg de serveis on es presenten tots aquells elements de valor afegit del 22@: infraestructures tecnològiques, infraestructures del coneixement, xarxes de cooperació empresarial, estratègia de *clusters*, accés al finançament públic i privat, accés al talent, accés al mercat, equipaments i espais innovadors per a empreses i emprenedors, plataformes d'aterratge i enlairament empresarial, etc. Dins d'aquest servei hi ha la *Business One Door* a través de la qual una empresa que vulgui instal·lar-se al districte rebrà acompanyament en aquest procés d'instal·lació, la informació necessària per a la seva integració al *cluster* si s'escau i l'accés als serveis i instruments que 22@Barcelona desenvolupa.

Durant l'any 2010 es donarà continuïtat al programa d'actuacions conjuntes amb el 22@Network, associació d'empreses del 22@ que té per objecte facilitar la integració de les empreses i institucions que s'instal·len, així com la dels seus empleats, i aprofundir en les relacions entre elles i amb el barri del Poblenou i el seu ric teixit associatiu.

Es continuaran els 22@Update Breakfast amb el 22@Network amb l'objectiu de compartir temes d'actualitat empresarial i donar a conèixer i connectar les empreses ubicades al districte 22@.

Per tal de recolzar i potenciar la adequació de la oferta d'espais a les necessitats de les empreses, es coordinaren les tasques de comercialització amb promotors i consultors immobiliaris.

05

Dades activitat 22@:10 anys després

05.1 ACTIVITAT URBANÍSTICA

PLANEJAMENT

Fins a 31 de desembre del 2009, s'ha iniciat la renovació d'aproximadament el 65% de les àrees industrials del Poblenou, mitjançant 117 plans aprovats definitivament, dels quals 78 (el 66,7%) han estat promoguts pel sector privat. Els plans concreten la posició dels sòls d'aprofitament privat i de cessió al municipi, destinats a habitatge social, equipaments, i zones verdes, les característiques de les noves edificacions i el conjunt de paràmetres urbanístics que, després dels corresponents processos de gestió urbanística, permeten desenvolupar els projectes edificatoris i comercialitzar els productes immobiliaris resultants.

El conjunt de plans aprovats inclouen 2.830.596 m² de sostre. Es concreten 136.837 m² de sòl d'equipaments, 119.720 m² de sòl per a espais lliures i prop de 3.000 habitatges amb algun règim de protecció pública.

Equipaments i zones verdes

Fins el quart trimestre de 2009 s'han executat vuit zones verdes públiques que sumen 21.898 m² i 6.724 m² estan en construcció i 25.490 en projecte. Pel què fa equipaments a data 31 de desembre s'havien construït 82.137 m² de sostre sobre rasant. A començaments del 2010 s'han finalitzat 16.000 m² més, corresponents a l'edifici MediaTIC. Com a exemples d'equipaments finalitzats destaquen: Ca l'Aranyó / Universitat Pompeu Fabra, L'edifici Mediacomplex, Can Jaumandreu, CEIP Llacuna.

Habitatge

Pel que fa a l'habitatge protegit, fins a l'actualitat el pla 22@ ha desenvolupat planejament que concreta l'ordenació del 70% dels habitatges protegits previstos. Es troben ja construïts 892 habitatges i en construcció 521 que suposen un total de 1.413. Així, mateix, compten amb llicència concedida 107 habitatges més, que hauran de començar properament la seva construcció. Aquests 1.520 habitatges, més els 521 amb gestió aprovada habitatges suposen el 51% dels 4.000 previstos a la Modificació del Pla General Metropolità.

Edificació

Fins a finals del 2009, s'han concedit llicències per un total de 1.323.000 m² de sostre, dels quals 908.000 m² ho són sobre rasant i 415.000 m² sota rasant. La distribució d'aquest sostre és d'un 70% per a usos d'activitats econòmiques, d'un 18 % per a habitatge i un 12% per a equipaments.

Promoció econòmica

GESTIÓ

Des de l'inici de 22@ fins a 31 de desembre de 2009, el nombre d'instruments de gestió aprovats definitivament és de 87; i el sòl gestionat acumulat suma 621.000 m²s, que representa un 47 % de la previsió de la MPGM22@ de 1.319.379 m²s. El sostre gestionat acumulat a 31 de desembre de 2009, suma 1.903.100 m²st (inclosos HS i equipament 7@).

A més s'han gestionat 63 convenis de contingut urbanístic: 13 relatius a fronts d'habitatge i edificis industrials consolidat (arts. 8 i 9 MPGM22@), 1 de pla d'illa, 5 sobre parcel·les de més de 2.000 m² (art.17.3), i la resta de col·laboració amb operadors, promotors i entitats urbanístiques per facilitar la gestió, per adjudicació de sòls per habitatge i per execució d'urbanització i infraestructures.

INFRAESTRUCTURES

Quantitativament, a 31 de desembre de 2009, es situa en poc més del 39% el nivell de l'execució del PEI, amb més de 12.700 metres lineals de carrers refets, del total de 37 km., i amb totes les seves infraestructures transformades, on destaquem els 5.063 metres lineals de nous col·lectors, 50 galeries construïdes i 3 en execució.

Xarxa urbana de distribució de calor i fred

Es disposa per ara d' una única Central, explotada per Districlima S.A., en la que s'utilitza el vapor procedent de la planta d' incineració de residus urbans (RSU) per a la producció de fred i calor.

Principals magnituds	
Nombre d'edificis contractats	37
Sostre climatitzat (m ²)	350.000
Potència de calor contractada (MW)	22
Potència de fred contractada (MW)	39,5
Extensió de la xarxa (km)	12,5

Promoció econòmica

05.2 ACTIVITATECONÒMICA I SOCIAL

La transformació del districte ha permès que s'hi hagin instal·lat 10 universitats amb més de 25.000 estudiants, 12 centres de R+D i de transferència tecnològica, i l'actualització del cens empresarial realitzada dins de l'àmbit geogràfic del 22@Barcelona ha acreditat un increment continu d'empreses instal·lades des de l'any 2000.

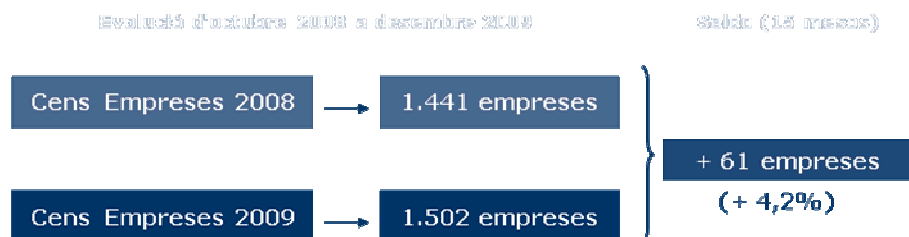
Aquest cens, que s'elabora des de fa un anys, exclou les persones físiques (autònoms) i les empreses dels sectors comerç, hostaleria, construcció, activitats immobiliàries, agències de viatges i oficines bancàries. Tenint en compte aquesta exclusió, a data 31 de desembre de 2009, el número d'empreses instal·lades al 22@Barcelona, des de l'any 2000, és de 1.502, un 4,2% més que el cens de 2008. Així, evolutivament, i tot estar immersos en la major crisi econòmica dels darrers 70 anys, 22@Barcelona continua creixent en nombre d'empreses, fet que influeix també directament en l'activitat econòmica del conjunt de comerços, hotels i oficines de la zona.

De les noves empreses que s'han instal·lat al districte 22@Barcelona l'any 2009, el 50,7% es dediquen a oferir serveis empresarials, el 21,9% a la indústria manufacturera i un 9,6% a serveis personals i altres activitats socials.

Alguns exemples d'empreses i institucions instal·lades al 22@ en els darrers 15 mesos són el Col·legi Oficial d'Infermeria, Voxel Group, Amphos 21 Consulting, Agència EFE, Neo Advertising, Lunatus, Agència Catalana de Consum, Tecnogeo, Esabe Informàtica Distribuida, Knowledge Innovation Market Barcelona, Madaus, ADP Employer Service Iberia...

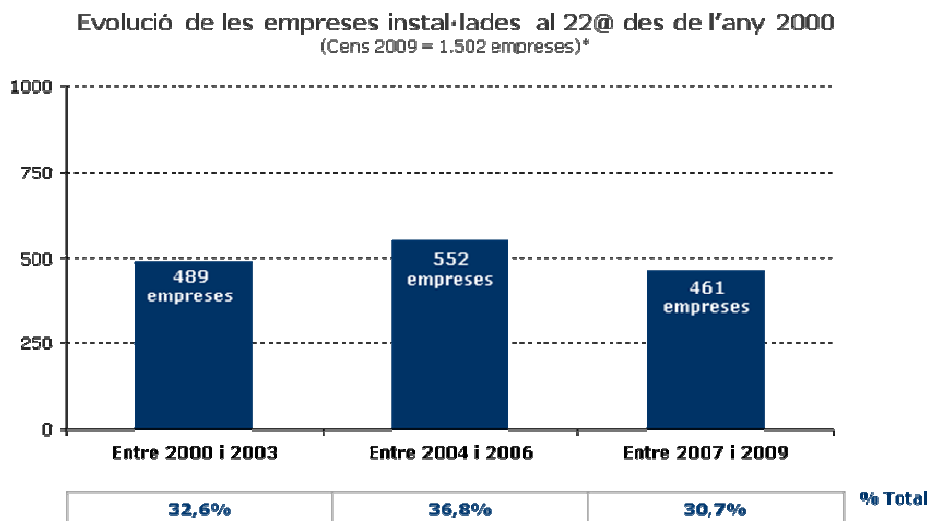
22@Barcelona incrementa l'any 2009 d'un 4,2% el nombre d'empreses i d'un 5,6% el de treballadors

Cens d'empreses del 22@Barcelona. Any 2009.

El ritme de renovació econòmica del districte és evident i, tot i la conjuntura econòmica actual, el ritme d'instal·lació és clarament positiu. Així, entre l'any 2000 i 2003, es van instal·lar 489 empreses al 22@Barcelona, entre els anys 2004 i 2006 ho van fer 552 empreses, i durant el darrer període 2007 i 2009, s'hi han instal·lat 461 empreses.

Promoció econòmica

En relació al volum de treballadors, les dades actualitzades que ofereix el cens empresarial incrementa la xifra del nombre de llocs de treball dins de l'àmbit geogràfic del 22@Barcelona fins arribar als 44.600.

L'augment de la massa salarial del districte prové tant del creixement del nombre d'empreses, com de les ampliacions de plantilla de companyies ja presents a la zona.

Les empreses que desenvolupen activitats estratègiques o intenses en coneixement ocupen a 32.300 treballadors (el 72,4 %) i les empreses que tenen una activitat principal no @ ocupen 12.300 treballadors (el 27,6%).

Durant l'any 2009, la meitat de les empreses (51%) no ha variat el volum de la plantilla, un 24% l'ha disminuït i un 21% l'ha augmentat. Les empreses grans i les dedicades a les TIC són les que –en proporció– més han incrementat en la creació de llocs de treball.

El pes de les activitats intenses en coneixement i tecnologia és important, així, el 74,2% de les 1.500 empreses (1.114) es dediquen a activitats considerades @, dada que referma el pes de la nova economia al districte.

De fet, bona part de les baixes d'empreses dels últims anys s'han produït en la indústria manufacturera, mentre que la denominada nova economia ha estat capaç d'atraure més empreses i treballadors i ha permès créixer al 22@Barcelona i crear ocupació de qualitat a la ciutat. Com a comparació, al conjunt de Catalunya, el pes de les activitats@ és del 58%.

Empreses del 22@Barcelona que desenvolupen activitats@ (Cens 2009 = 1.502 empreses)*

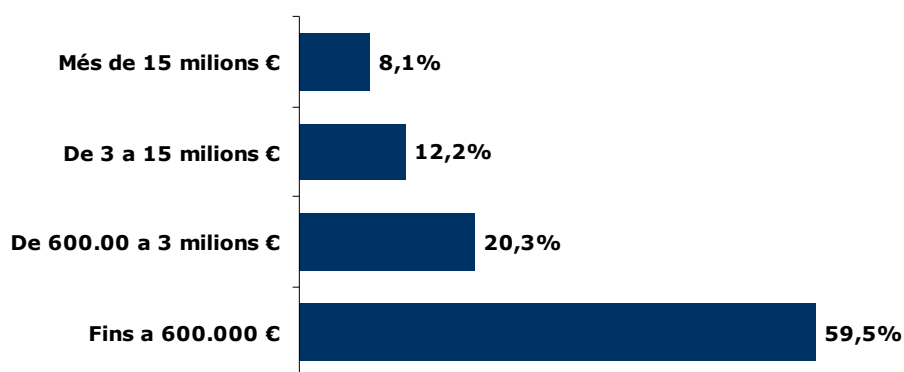
Promoció econòmica

L'estudi realitzat amb les empreses que desenvolupen la seva activitat dins de l'àmbit geogràfic del 22@Barcelona estima un volum de negoci d' aproximadament 6.000 milions d'euros, 300 milions més que l'any 2008, és a dir un 5,4% més que l'anterior cens.

El 8,1% de les empreses amb seu a 22@Barcelona té un volum de negoci de més de 15 milions d'euros; el 12,2% de 3 a 15 milions d'euros; el 20,3% entre 600.000 i 3 milions d'euros; i quasi el 60% de fins a 600.000 euros.

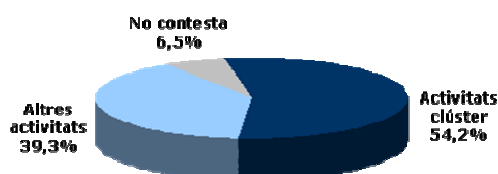
Gairebé 7 de cada 10 empreses (68%) que tenen centres de treball situats al districte 22@Barcelona són "microempreses", tenen com màxim 10 treballadors ocupats. D'aquestes microempreses, la gran majoria (9 de cada 10) concentren tota la seva plantilla al 22@Barcelona.

Volum de negoci de les empreses amb centres de treball al 22@Barcelona
(Cens 2009 = 1.502 empreses)*

En termes d'activitat desenvolupada per les empreses, 1 de cada 2 empreses (54%) forma part o està relacionada amb algun dels cinc *clusters* del districte 22@Barcelona (TIC, Media, Tecnologies Mèdiques, Energia i Disseny).

Empreses del 22@ que desenvolupen activitats en
algun dels 5 clústers del Districte
(Mostra Cens = 603 empreses)

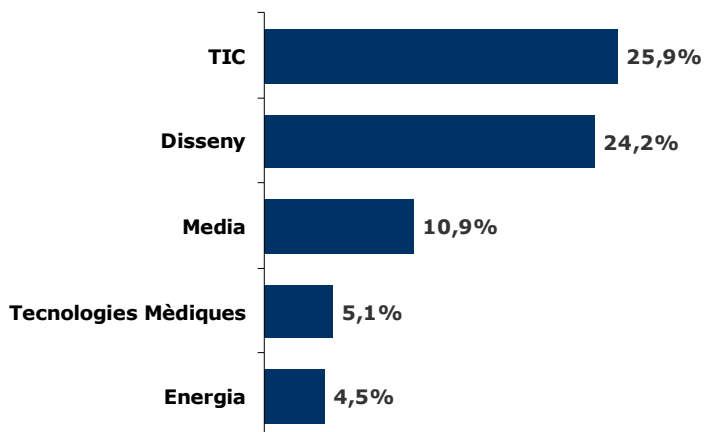
Promoció econòmica

- El 26% de les empreses desenvolupen activitats de TIC.
- El 24% de les empreses realitzen activitats de Disseny.
- L'11% de les empreses es dediquen a activitats de Media.
- El 5% de les empreses realitzen activitats lligades a les Tecnologies Mèdiques
- El 4,5% de les empreses desenvolupen activitats del sector de l'Energia

D'altra banda, 1 de cada 4 empreses desenvolupa activitats de Recerca i Desenvolupament. Les TIC i les Tecnologies Mèdiques són els dos sectors estratègics on aquesta activitat implica una proporció més gran d'empreses (4 de cada 10).

Respecte a l'exportació, el 23,5% de les empreses del districte 22@Barcelona exporten béns o serveis a l'estranger. Entre les mitjanes i grans empreses aquest percentatge ascendeix al 38%. Per *clusters*, les empreses dedicades a les Tecnologies Mèdiques són les que més exporten, 4 de cada 10 (39%), seguides per les de Disseny (31%).

Pes dels clústers del Districte.
% sobre el total del Cens
(Mostra Cens = 603 empreses)

Les dades obtingudes per l'estudi reflecteixen que el capital humà que es reuneix al Districte és un aspecte diferencial per l'elevat grau de formació de les persones que hi treballen.

De mitjana, el 72,5% dels treballadors de les empreses@ del districte són titulats universitaris. De fet, una de cada dues empreses instal·lades al 22@Barcelona tenen entre les seves plantilles més del 50% del personal amb titulació universitària.

S'ha de tenir en compte que al conjunt de Catalunya, segons resultats de la Enquesta de Població Activa (EPA), només el 37% de la població ocupada assalariada assoleix l'educació superior.

Promoció econòmica

D'altra banda, el 45,5% de la massa salarial són dones, 2,5 punts percentuals per sota dels valors del conjunt de Catalunya i el pes dels treballadors estrangers és d'un 14% de mitjana aritmètica, mentre que més del 50% no té cap assalariat estranger.

En l'enquesta de clima empresarial que s'ha realitzat a les empreses instal·lades al 22@, un 53% creu que millorarà el context econòmic general el proper any, mentre que un 67% creu que la situació de la seva empresa millorarà el proper any. De fet, només el 13% de les empreses creu que la situació econòmica general d'aquí a un any serà pitjor que l'actual.

L'any 2009, en un context econòmic que el 71% dels enquestats destaca com a dolent o molt dolent, el 58% valora l'actual situació de la seva empresa com a bona o molt bona i només un 15,8%, com a dolenta o molt dolenta.

En el primer trimestre de l'any 2010, el 22@Barcelona ha acompanyat 90 empreses en la seva instal·lació al districte. Aquestes empreses han ocupat un total de 29.423 m² i s'han creat 16.000 m² destinats a la nova instal·lació d'empreses

El futur de 22@Barcelona està garantit amb la incorporació de noves empreses durant l'any 2010 com són National Geographic, Aenor, Marcus Evans, Quantum Solutions, Bassat Ogilvy, CMT, Telefónica.

06

22@ com a model de referència

22@Barcelona ja és avui en dia un model de referència en la transformació urbanística, econòmica i social per ciutats com Rio de Janeiro, Boston, Istanbul o Cape Town, i és un model estudiat i seguit per Parcs Científics i Tecnològics del món.

La experiència desenvolupada en el Districte de la Innovació, ha servit per que altres districtes de la ciutat l'hagin pres com a model i estiguin utilitzant el know-how acumulat. A nivell territorial l'equip de Promoció Econòmica del 22@ ja s'ha està treballant per l'impuls econòmic de la Sagrera i la transformació econòmica de la Zona Franca entre d'altres.

El Model de Clusters Urbans impulsat en el 22@, ha posat les bases pel diàleg territori-economia-societat, creant un model propi que articula universitats, empreses i administració en una transformació econòmica que supera les fronteres del districte de la innovació 22@. Actualment ja s'està treballant en Clusters com l'Agroalimentari amb Mercabarna i el d'Educació Superior amb Universitats i Escoles de Negoci de tota la ciutat.

22@Barcelona és un dels Models de Referència tant per la Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP) així com de la Xarxa Mundial de Clusters (TCI) tant en el número d'empreses (més de 1500) com en el número de llocs de treball (prop de 45.000).